

hogy milyen nehéz írni ezt regényt, ahelyett, hogy írná. Nyilván nem szándékolatlan ez a hozzáállás, és valamiképp a regény kulcsát is ebben kell keresnünk. Ugyanaz a „csöbörből vödörbe”-érzés kerít ugyanis hatalmába bennünket, amely a kötet szereplőit is jellemzi. Talán a cím is erre utal: *Szöktetés egy zsúfolt területre*.

A könyv kétségtelen erőssége a humor jól adagolt alkalmazása és a nyelv korlátlan át-, illetve újraformálása a tétova, kiúttalan, parttalan lét-helyzeteken való felülkerekedés érdekében. A nyelvezet – amely a popkultúra szertelen és csapongó „rizsázására”, olykor a rapszövegek szintjéig szlengesített és ritmizált gördülésére játszik rá – már ismerős Mizser korábbi munkáiból. S noha a *Szöktetés...* feladja a leckét és alapvetően zavarba hoz, mindenképpen eredeti és friss fejleménye a húszas–harmincas éveit taposó korosztály prózáírás-művészetének.

FALVAI MÁTYÁS

(*Kalligram Kiadó, Pozsony, 2005,*
132 oldal, 1700 Ft)

LÁZÁR ZSÓFIA:

A pillangó lelke

Lázár Zsófia új szín a kortárs irodalmi palettán. Bár nevével már talál-

kozhattunk egy zenei meséskönyvben (*A varázsfuvola Wolfgang Amadeus Mozart zenéje és Emanuel Schikaneder szövegkönyve alapján*, Papirusz Duola, Budapest, 2004), valamint életmód-könyvek fordítójaként, a szépirodalom területén e novelláskötetét tekinthetjük az első igazi szárnypróbálsnak.

Manapság szinte a társadalom ellen való vétek (főként értelmiségi pályákkal kapcsolatban) olyasmit mondani, hogy felismerhető a különbség nők és férfiak között, én mégis megkockáztatom, hogy valódi női alkotóval van dolgunk. Finom kézzel, árnyalt jelzésekkel, szociális érzékenységgel ábrázolja a lelkeket és életfoszlányokat – novelláinak témáit. Mindeközben kellő cinizmus-sal, gúnnyal mutatja be a neki nem tetsző szereplőket, és kaján rosszindulattal lövi ki egy ágyúból X kisaszszonyt, a felszínes és üres eladónót a semmibe, vagy fejezi ki kívánságát, hogy a rideg igazgató kiessen egy ablakon.

A történetek nem függenek össze egymással, egyfajta hangulatiság az összetartó erő. A szépen megművelt darabok, a részletek iránti figyelem, az egész művet belengő keseredes érzelmek, a gyorsan felfejthető utalások és megérthető élethelyzetek kellemes kikapcsolódást biztosítanak az olvasónak. („Minden mondatnak veretes kis remekműnek kell lennie” – fogalmazza meg *Valóság* című novellája főhősének, a fiatal

írónőnek az általa már alkalmazott szabályt.)

Ezt a könnyen feldolgozható egyértelműséget a hátsó borítóra ajánlót író Baranyi Ferenc bátorságnak nevezi ugyan, de én a kötettel szemben hoznám fel érvként. Baranyi a múlt vállalását és a hagyománytisztelet merészségét méltatja, de ezek a motívumok számomra klisés, elcsépelet képekként, kiszámítható jellemeként jelennek meg. Az olvasmányos történetek olyanok, mint a vasárnap esti filmek: elszórakoztatnak, lekötnek, amíg tartanak, de hiányzik az önmeghasonlás, a katarzis, így nem verhetnek gyökeret, nem maradnak meg a lélekben, az emlékezeten.

Mikor először lapoztam át a kötetet, az volt az érzésem, hogy Lázár Zsófia tehetséges író, remek eszközökkel és érzékkel dolgozza fel témáit, csak épp nincs komoly mondani-valója, ezért hát a már úgysis a köztudatban kerengő dolgokat vetette papírra. Az elidegenedést és a közönyt, a magányos és elveszett embereket, valamint a megalkuvások nyomasztó terhét, miközben mi sem fontosabb, mint az én-keresés, hiszen egyéniségnek lenni kötelező.

De más vetületből pont ez lehet a cél, az irodalom feladata: a kor életérzésének lefestése. A mi időnk pillangó-lelkeit megmutatni – pon-

tosabban szembesíteni magunkat önmagunkkal. A kötet címe a záró novelláéval egyezik meg, s annak egy konkrét szereplőjére vonatkozik, de rá kell jönnünk, hogy a pillangó sokkal átfogóbb szimbólum. A lepke az átváltozás, a könnyedség, negatív értelemben viszont a könnyelműség, a gyors mulandóságra ítél hiú pompa jelképe, s mivel a fény és a láng felé vonzódik, az önpusztítás megtestesítője. Az alkotások (korunk által ihletett) alakjai e pillangó-lét különböző vetületeit példázzák.

Ezt a kötetet azoknak ajánlanám, akik metrós, buszos, vonatos útjaikra könyvvel szoktak készülni, hiszen remek intellektuális élményt nyújt, de mivel csak az általunk nap mint nap látott képeket rajzolja újra, nem szükséges hozzá elmélyedés, így nem felejtene el leszállni a megállónál.

NYOLCAS DOROTTYA

(*Hungarovox Kiadó, Budapest, 2005,*
138 oldal, 1400 Ft)

VASADI PÉTER:

Hajnal Kentuckyban

Aki a gondolatra kíváncsi a költészetben, a költészetre a gondolatban, ahogyan egymásba belefo-

